

geiből látjuk, a kis forgalommal, de nagy szervezettel rendelkező szövetkezetek életképteleneknek bizonyultak és ezért vált szükségessé, hogy azokat ebben az esztendőben fuzionáltassák és hogy a kormány újabb 5 millió aranykoronát bocsásson a most már egyesített terményértékesítő szövetkezetek rendelkezésére.

Ami a szövetkezetek adókedvezményét illeti, helytelen lenne a szövetkezetek adóterhét az egyéni kereskedők adózásával összehasonlítani. Ha azonban a részvénytársaságok adóterheivel hasonlítjuk össze a szövetkezetekét, akkor kitűnik az az előny, amelyet a társulati adónál a szövetkezetek élveznek, míg a forgalmi adónál a szövetkezetek az által kerülnek kedvezőbb helyzetbe, hogy a szövetkezeti központok fiókjaiknak forgalmi adómentesen adhatnak ki árut, míg a kiskereskedő a nagykereskedőnél történt vásárlása alkalmával 2 százalék forgalmi adót tartozik leróni.

Fel lehetne vetni mindenestre azt a kérdést, hogy a szövetkezetek tarthatnak-e számot adókedvezményre, vagy sem? Ha a szövetkezet valóban altruista intézmény, akkor indokolható, hogy a kormány adókedvezményben részesíti őket. Altruista szövetkezés azonban csak az lehet, amely kizárólag tagjainak nyújt előnyt a szövetkezés által, illetve ezen az úton elérhető olcsóbb beszerzés, vagy kedvező értékesítés révén. Amint azonban a szövetkezetek másoknak, mint tagoknak is árusítanak, nem tekinthetők altruista vállalkozásoknak, mert hiszen nem csupán azt az anyagi előnyt akarják kihasználni, ami a szövetkezeteknek a nagy mennyiségben való olcsóbb beszerzés és olcsóbb szétosztás által jut, hanem ezenfelül vállalkozói házonra is törekednek. Ez utóbbiak már csak formailag tekinthetők szövetkezeteknek és így állami támogatásuk semmiképpen sem indokolható. Ezért válik szükségessé az altruista szövetkezeteknek a szövetkezeti formában működő kereskedelmi vállalkozásoktól való határozott elválasztása azáltal, hogy a szövetkezeteket eltiltják a nemtagoknak való árusítástól.

Az 1920 : XXIV. t.-c.-nek az üzletrész-kibocsátás illetékmentességéről, továbbá az osztalékilletékekről szóló 14. és 15. §-a és az 1922 : XXIV. t.-c.-nek a társulati adókedvezményekről szóló 20. §-a csakis az ilyen altruista szövetkezetek számára volna biztosítandó.

Ipari közigazgatási szempontból a kereskedelmi törvény idevonatkozó reformját is megelőzően megvalósítandó lenne az, hogy a szövetkezetek számára iparigazolványt a gyakorolni kívánt iparra nem általánosságban, hanem azzal a korlátozással állítanak ki, hogy az igazolvány a megjelölt ipar gyakorlására csakis a tagok szükségleteinek ellátása, vagy azok készítményeinek, illetve terményeinek értékesítése, azok részére való hitelnyújtás vagy kölcsönkövetítés stb. céljára jogosít.

Varannai Aurél.

Az osztrák alkalmazotti biztosítás. A szociálpolitika további kiépítésének kérdése homlokerében állt az osztrák választási agitációnak. Idegen államok szociálpolitikájának megítélése rendkívül nehéz, nem tudhatjuk, hogyan aránylanak egymáshoz a törvényhozás motívumai között a társadalmi bajok megszüntetésére irányuló represszív és a felfordulások elkerülését célzó

preventív indokok. A legyőzött vagy ujonnan alakult államokban a társadalmi eltolódások, egyes rétegek gazdasági talajmozgása és a termelésből való kikapcsolódása, új rétegek beözönlése a szociálpolitikai teljesítmények szükségképeni felső határát a gazdasági élet teljesítőképességéhez viszonyítva magasabbra emelte, mint a területi épységüket megőrzött államokban. Különösen áll ez Ausztriára, amely államra joggal alkalmazható Keyserling gróf megállapítása: „der Staat wird immer mehr der Ausdruck des sozialistischen Gedankens im Sinne der Massenwohlfaht werden“ — holott Ausztria talán a legéletképtelenebb a békeszerződések-teremtette államalakulatok között. Nem csodálhatók tehát az osztrák magángazdaság panaszai a szociális túlterhelés ellen, de a racionális határ megállapítására nincs biztos módszerünk. Az Ausztriát környező államok — hazánk kivételével — szintén jelentős szociálpolitikai terheket viselnek, így nehéz konstatálni, mily mértékben csökkentik a szociális terhek az osztrák termelés versenyképességét? Későbbi éveknek van fenntartva a szociálpolitika eredményeinek végleges elbírálása. Ha azonban kizárólag a szociális jogalkotásnak szenteljük figyelmünket, minden kulturállam szempontjából fontosaknak kell tartanunk Ausztriának a szociális problémák megoldására irányuló kísérleteit.

Az alkalmazottak betegség, állástalanság, baleset elleni és nyugdíjbiztosításáról szóló 1926 december 29-i osztrák törvény egyik legpregnánsabb bizonyítéka ennek a szellemnek. A törvény alapvető fontossága már címéből kitűnik: első ízben vizí követkevensen keresztül a szociális biztosítás horizontális egységesítésének (helyi- és pótpénztárak központosítása) és vertikális összefoglalásának (a szociális biztosítás összes ágainak egyesítése) gondolatát. Egyben teljesen különválasztja az alkalmazotti biztosítást a fizikai munkásság hasonló intézményeitől.

A biztosítási kötelezettség az egyes ágak szerint a 14—17. életévben kezdődik, a tanoncokra és gyakornokokra is kiterjedően. A betegbiztosítás szolgáltatásai felölelik a szanatóriumi és fürdőhelyi ápolást, a gyermekágyi és temetkezési segítyt a családtagok számára is (3. §) 78 hét tartamára, amely idő kimerítése után a beteg a rokkantpénztár állományába megy át. A maximális napi táppénz 7.5 S.

A nyugdíjbiztosítás várakozási ideje 5 év, szolgálatból kilövő halálozás vagy munkaképtelenség esetén várakozási idő nincs (akkor sem, ha a baleset a munkahelyre való menet vagy onnan jövet érte az alkalmazottat). A munkaképtelenség akkor állapíttatik meg, ha az alkalmazott tartósan képtelen legutóbbi munkabeosztásának megfelelni (27. §). A járadék kiszámítására szolgáló alapfizetés az utolsó 36 hónap fizetési átlaga, vagy a 45. életévben huzott fizetés (ha ez utóbbi magasabb). Ötvi tagság után a nyugdíj az alapfizetés 40%-a, a maximális nyugdíj évenként 1%-kal növekedve 35 évi tagság után 75%, vagyis a beszámítható maximális havi 400 S illetménynek megfelelően, havi 300 S, amihez még gyermekpótlék járulhat. A magatehetetlen nyugdíjas 50%-al többet, de legalább az alapfizetés 75%-át kapja. A 60 éves férfi- és az 55 éves nőtagot rokkantságra való tekintet nélkül nyugdíj illeti. A hadiszolgálat éveit teljesen, a törvény életbelépte előtt alkalmaztatásban eltöltött évek egyharmadban, a „Bévasárolt“ évek öt évig teljesen, azon túl félig beszámítást nyernek. A szerzett jogok hat évi megszakítás után évülnek el. Az özvegyi ellátás a fenti járadékok fele, 55 éven túl, vagy keresetképtelen özvegnél legalább 30% (33. §). Árvajáradék a 18. életév betöltéséig, vagy a tanulmányok befejeztéig jár (39. §).

Ha a biztosított a várakozási idő alatt hal meg, a család (melynek definíciója igen tágkörű) 7 havi fizetését kapja végkielégítés címén. A 36. § arról intézkedik, hogy az elhunyt „házvezetője” egy évi özvegyi ellátást kap kézhez végkielégítésként. Kiházasítás címén a nőtagok minden befizetési hónap után (10 évi befizetésig) a havi fizetés 5%-át, illetőleg (10 éven túl) 2%-át kapják (37. §). Az önként kiválók nyugdíjmegváltást kapnak (112. §).

A balesetbiztosításban a járadékra való igény 25%-al csökkent munkaképesség esetén kezdődik. Önmagukkal tehetetlen sérültek járadéka 50%-al magasabb. Ha a sérültek nyugdíjjáradékra is van igénye, a magasabb járadéknak és az alacsonyabb járadék felének összegét huzza (45. §). A régi jogon nyugdíjasok mindenben egyenlő elbánásban részesülnek.

A járadékok (melyeket felerészben a munkaadók, felerészben az alkalmazottak fizetnek) jelenleg az illetmények 15%-át teszik ki (107—112. §).

A továbbiakban a törvény részletesen rendelkezik a főintézet és az alája tartozó 6 külön intézet szervezetéről. Itt csupán azt említjük meg, hogy az ügykezelés a legteljesebb autonómia alapján történik paritásos alapon, amely abban nyilvánul meg, hogy a közgyűlés és a vezetőségek tagjainak $\frac{1}{2}$ részét az alkalmazottak, $\frac{1}{2}$ részét a munkaadók választják, míg a felügyelőbizottságokban az arány fordított (71. §).

Azokra az alkalmazotti kategóriákra (így kiváltként a banktisztviselőkre), amelyek már eddig is a jelen törvény határain túlmenő szolgáltatásokat élveztek, szintén kiterjed a törvény hatálya; az ennek határain túlmenő szolgáltatásokban ezután is a kollektív szerződések, vagy más statutumok alapján fognak részesedni.

Majör Róbert.

A német pénzügyminiszter legújabb nyilatkozata az állami pénzügyi politikáról érdekes és a német birodalom határain túl is megszívlelendő közléseket tartalmaz. A következőkben csupán néhány megjegyzést reprodukálunk jellemzésül.

1. Az állam gazdasági politikájának alkotó eleme kell, hogy legyen a magángazdaságok előbbrevitele. Nem jelenti ez azonban az államnak meggondolás nélküli beleavatkozását a magángazdaságok menetébe. Mert másrésről a magángazdaságok valóságos szabadságának esorbitatlan fenntartása kőzérdek. Ezen második alapelvből folyik a *szubvenciók politikától való elzárkózás*.

2. Adóemelések a mostani gazdasági periódusokban teljesen diszkusszió kívül hagyandók. Eppen ellenkezőleg: az adómérséklés munkája energikusan folytatandó. Összhangba kell hozni az állam adószükségletét a polgár adózó képességével és ezen összhang csak ugy alkotható meg, ha a pénzügyi politika irányítói a gazdaság alaptörvényeit ismerik és azoknak figyelembevételével cselekszenek.

3. Az állam kölcsönpolitikája nem szolgálhat rendes kiadások fedezésére. Kölcsönök csak akkor emmitálhatók, ha a főkepiac felvevőképes; a kölcsön feltételei mindig a piac helyzetéhez alkalmazandók. Általában: *az állam kölcsönpolitikájában a legszélő konzervativizmus és visszatartás indokolt*.

4. Az adójogi reformmunkálatok folytatandók. Vezéreszméjük egységes adójog megalkotása és az adók fokozatos leépitése kell hogy legyen. Emellett egyszerűsítendő ugy az adózó, mint az adóhatóság szempontjából az adó kezelése. E cél szolgálátában bevezetésre fog kerülni *az egységes, valamennyi adó*